

Polgári Légiközlekedés Biztonsági Szervezet

ZÁRÓJELENTÉS

077/2005 baleset

**Máriaalom 2005. 04. 23. 14: 25.
PERCHE-Sensor M siklóernyő**

A szakmai vizsgálat célja a légiközlekedési baleset és a repülésemény okának, körülményeinek feltárása és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

Az eset összefoglalása:
Az esemény kategóriája: ACCID /légiközlekedési baleset/

A légi járműgyártója:
típusa: PERCHE-Sensor M siklóernyő
azonosítója: SK- 663
gyári száma: 8049
A légi jármű tulajdonosa a sérült
üzembentartója: a sérült

A baleset napja és időpontja (UTC): 2005. április 23. 14.25.
helye: Máriahalom starthely

A balesetben súlyos sérültek száma: 1 fő
A légi jármű rongálódásának mértéke: a légi jármű nem sérült

Lajstromozó állam: **nincs** (lajstromozásra nem kötelezett légi jármű)

Lajstromozó hatóság: nincs
A baleset helyszíne alapján illetékes kivizsgáló szervezet: Polgári Légiközlekedés Biztonsági Szervezet, (továbbiakban) **PoLéBiSz**

Az eset összefoglaló áttekintése:

A vizsgálat adatai:

A Polgári Légiközlekedés Biztonsági Szervezet ügyeletére az esetet 2005. április 23-án 14. 35- kor a helyszínen tartózkodó siklóernyős oktató jelentette be.

A PoLéBiSz ügyeletese

14 óra 36 perckor jelentette a PoLéBiSz igazgatójának és tájékoztatta

14 óra 40 perckor a Polgári Légiközlekedési Hatóság ügyeletét.

A Polgári Légiközlekedés Biztonsági Szervezet igazgatója a légiközlekedési baleset vizsgálatára szakmai bizottságot küldött ki, amelynek:

elnöke:	Janovics Ferenc balesetvizsgáló, elemző
tagja:	Farkas Attila helyszínelő technikus
tanácsadó:	igénybevétele nem volt szükséges
külföldi szakértő:	igénybevétele nem volt szükséges
eseti szakértő:	igénybevétele nem volt szükséges

A szakmai bizottsággal szemben összeférhetetlenség nem merült fel, továbbá a légiközlekedési balesetet megelőzően a légi jármű utolsó légi alkalmassági felülvizsgálatában, illetőleg az érintett szakszemélyzet utolsó szakmai minősítésében nem vett részt.

A szakmai vizsgálatban résztvevő bizottság az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járt, illetve a jövőben nem járhat el.

1. Ténybeli információk:

Előkészítés:

Kérdésre a bejelentő siklóernyős oktató elmondta, hogy a tervezett leszállót figyelembe véve repülésre alkalmasnak látszott az idő. A sérült már többször repült ezen a starthelyen, ennek megfelelő biztonságtudattal készült a gyakorló feladathoz.

1. 1. A repülés lefolyása:

Szemtanú elmondása szerint, a pilóta szabályosan végrehajtott startot követően rövid lejtőrepülés után leszálláshoz helyezkedett be. Leszállás közben a domborzat miatt oldalszélbe került. A kupola fékezésekor annak jobb oldala összeomlott és a pilóta kb. 5-7 méter magasságból a földre zuhant. A zuhanás következtében pilóta súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett.

1. 2. Személyi sérülések

Sérülések	Személyzet	Utások	Egyéb személyek
Halálos	-	-	-
Súlyos	1	-	-
Kisebb/semmilyen	-	-	-

1. 3. A légi jármű sérülése:

A légi jármű a balesetből kifolyólag nem sérült.

1. 4. Egyéb kár

Egyéb kárt a vizsgálat befejezéséig a KSzB-nek nem hoztak tudomására.

1. 5. A személyzet adatai

A légi jármű parancsnoka:

Kora, neme:	48 éves férfi
Szakmai engedélye:	
Egészségügyi	nincs regisztrálva
Képesítései	siklóernyős, „NÖVENDÉK II”
Jogosításai	Oktatója iránymutatása alapján, nem turbulens időben, magassági korlátozás nélkül gyakorló repüléseket végezhet.
Repült ideje/felszállások repülési napló szerint:	
Összesen	27 óra 07 perc
Utolsó 12 hónapban	12 óra 40 perc
Utolsó harminc napban	00 óra 30 perc

1. 6. A légi jármű adatai

A légi jármű légi alkalmasságának érvényessége:

	ideje	érvényessége
Légi alkalmasság	2004. 12. 31.	2005. 12. 31.
Kategória	DHV 2-3	
Mentőernyő	nem volt	

1. 7. Meteorológiai adatok:

Konkrét meteorológiai adatok nem kerültek rögzítésre.

A pilóta elmondása szerinti időjárási körülmények az előzőekben ismertetésre kerültek.

1. 8. Navigációs berendezések.

A navigációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1. 9. Összeköttetés.

A kommunikációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1. 10. Repülőtéri adatok

Az esetben érintett nem nyilvános fel- és leszálló hely MRSZ kezelésű starthelynek van minősítve. Üzemeltetője rendelkezik a „nem nyilvános fel- és leszállóhely” üzemeltetés előírt engedélyeivel.

1. 11. Légijármű adatrögzítők.

A légijárművön adatrögzítő nem volt, az érintett légijármű típusra és feladathoz nincs is előírva.

1. 12. A roncsra és a becsapódásra vonatkozó adatok.

A légiközlekedési balesetkor roncs nem keletkezett.

1. 13. Az orvosi vizsgálatok adatai

A sérült pilótát Tatabányára, a Szent Borbála Kórházba szállították, ahol:

„.....agyúzódást, traumás subarachnoidealis vérzést, illetve jobb oldali impressios, trans- és infracondyler sípcsontfejtörést...” regisztráltak.

Igazságügyi-orvosszakértői vizsgálat

Igazságügyi-orvosszakértői vizsgálatra nem került sor.

1. 14. Tűz

Az eset kapcsán tűz nem keletkezett.

1. 15. A túlélés lehetősége

Az eset során életveszély nem alakult ki.

A mentőegységek értesítése a jelenlévő oktató közreműködésének köszönhetően rendben megtörtént, a mentés nem szenvedett késedelmet.

1. 16. Próbák és kísérletek

A vizsgálat során próbákat és kísérleteket nem folytattak, a véleményalkotáshoz arra nem volt szükség.

1. 17. A szervezetek jellemzése

A vizsgálónak nincs a szervezeteket illetően észrevétele.

1. 18. Kiegészítő adatok

A KSzB- nek érdemi kiegészítő adatot nem hoztak tudomására.

1. 19. Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszerek

A kivizsgálás során újabb módszerek alkalmazása nem volt szükséges.

2. Elemzés

A pilóta és siklóernyője rendelkezett mindazokkal a feltételekkel, amelyekkel a repülést egyénileg végre lehet hajtani. A pilóta 2003 augusztusában szerezte meg jelenlegi minősítését, amelyet kihasználva közel tíz óra repülés után eredményes „B” vizsgát tett. A Repülési Napló adatai szerint 2005-ben mindössze hat felszállást hajtott végre (60 perc időtartamban) amelyből az utolsó 30 nap alatt kettőt regisztrált. A fentiek alapján a pilóta formába tartása hiányosnak mondható.

A starthelyről, amely Dny-Ny-i szélben klasszikus tanfolyamozó helynek ismert, a pilóta már többször repült. Igaz ebben az évben csak egyszer (február 06.) és azt is rövid időtartamú (5 perc) siklásnak lehet minősíteni. A starthelyet tekintve, a pilótának, vagy az őt felügyelő oktatónak a helyszínen kellett megítélnie, hogy a leszálló irányban -az eset napjának korai délutánján- mennyire kell turbulens jelenségre számítani. A baleset. a pilóta leszállását megelőző repüléstechnikai hibájából következett be. A pilóta, személyes meghallgatásakor elmondta, hogy fejsérülése miatt nem emlékezik semmire.

Szemtanúk szerint (akik meglehetősen távolról látták a balesetet) a leszállás fázisában a minden látható magyarázat nélkül a siklóernyő becsukódott és a pilóta 5-7 méter magasságról lezuhant.

3. Következtetések:

A siklóernyőkupola, leszállási fázisban, (földközelen) amennyiben lassítás nélküli kerül „túlhúzott” fékezett helyzetbe, akkor pulzálni (vagy lüktetni) kezd. A szárnyat levegőben tartó erők egyensúlyát a kialakult labilis áramlásviszonyok megszüntethetik. Ebben a helyzetben kapott turbulens áramlás vagy egy hátszélbe fordulás, a szárny (részleges, vagy teljes) becsukódását okozza.

A pilóta gyakorlatból való kiesése miatt alkalmazott repülési technika, a helyszínen kialakult turbulencia áramlások, és a hátszélbe kerülés, összegezve hozták létre a szárny összeomlása miatt bekövetkező balesetet.

4. Biztonsági ajánlások:

A repülési szabályok betartásával a hasonló balesetek elkerülhetők, ezért a KSzB biztonsági ajánlást nem fogalmazott meg.

Budapest, 2005. szeptember 12- n.

Mészáros László
igazgató